

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 68

ТРАВЕНЬ • MAI 2016 • Nr. 10 (2942)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

Джотто ді Бондоне, «Зіслання Святого Духа», близько 1304 року, фреска в Каплиці Скровена в Падуї

Десятого дня після Вознесіння, у празник святої П'ятидесятниці, почувся з неба великий шум, нена-

че подув буйного вітру, і наповнив увесь дім, де перебували апостоли. Тоді з'явилися поділені вогненні язички

ПЛОДИ СВЯТОГО ДУХА

Ісус Христос під час Тайної Вечері пообіцяв своїм апостолам послати «іншого Утішителя... Духа істини, що перебуватиме з ними повіки» (Ів. 14, 16–17). Перед Вознесенням Він наказав своїм учням, щоб вони не покидали Єрусалиму, але чекали на «обіцянку Отця», бо через кілька днів всі вони будуть охрещені «Духом Святим» (Ді. 1, 4–5).

і осіли на кожному з них, і всі вони «сповнилися Духом Святим» (Ді. 2,1–4). Так здійснилася Христова обіцянка, і Він у видимий спосіб охрестив їх «силою з висоти» (Лк. 24, 49), тобто Духом Святим.

Для нас, християн, Святий Дух є тією динамічною силою, що порушує й оживляє всю Вселенну, цілу Церкву, а також кожну особу й істоту. Він є Господом животворящим,

що подає природне й надприродне життя, тобто життя божественної благодаті. Він є Небесним Царем, утішителем, духом істини, добра і краси, а також скарбницею благословення, що включає моральне і святе життя.

Життя кожного християнина як члена Церкви починається з таїнств Хрещення та Миропомазання. Приймаючи їх, ми стаємо храмом Святого Духа, Бо-

жою Дитиною, звільнившись від первородного гріха. Через тайну Хрещення кожен отримує освячуючу ласку іти дорогою Божої любові та опіки. А щоб мати для цього силу, уділяється Тайна Миропомазання, через яку ми отримуємо сім Дарів Святого Духа: мудрість, розум, раду, кріпость, знання, побожність і страх Божий (Гал. 5, 22–23).

▼ Продовження на 2 стор.

Українці в Німеччині

РУКОПОЛОЖЕННЯ В МІСТІ ЕРФУРТ (Тюрінгія)

«Просіть, і дасться вам; шукайте, і знайдете; стукайте, і відчинять вам» (Мт. 7) – і наші молитви також були вислухані

Після більш як десятирічного існування, 3 квітня 2016 року українська греко-католицька парафія у місті Ерфурт, з благословення Апостольського Екзарха у Німеччині та країн Скандинавії Преосвященнішого Владика Петра Крика, отримала свого душпастиря, отця Юрія Кулієвича.

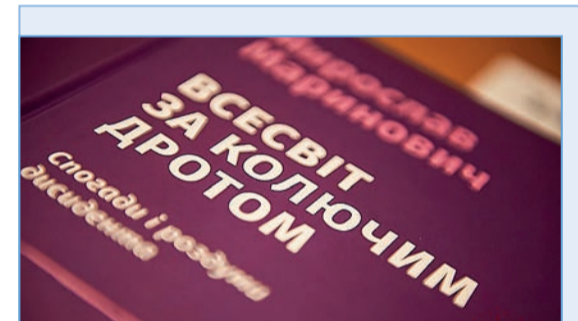
Владика Петро на прохання кир Димитрія (Григорак), Єпископа Бучацького, у третю неділю Великого Посту (Хрестопоклонну) рукоположив диякона Юрія в Чин Пресвітера у Церкві Санкт Мартіні. Разом з Владикою співслужили священники: о. Богдан Лука, о. Андрій Дмитрик (на світліні), о. Іван Качала, о. Петро Станько, о. Армандо Ельхурі (Armando Elkhoury), церемоніал о. Андрій Химчук та диякони: Матіас Буркерт (Matthias Burkert) і Ярослав Садовий. На урочистості були присутніми сім'я та друзі

Новопресвітера, також семінаристи та численна кількість вірних Тюрінгської парафії – вихідців з України та корінних жителів.

Пам'ятай, що ти був узятий з-поміж людей і для людей. Місію, довірену тобі Христом-священником, виконуй завжди з радістю і щирою любов'ю, шукаючи не своєї користі, але того, що Христове. Бути священником – це дар і відповідальність перед Богом та перед народом, до якого єпископ посилає.

Ми, парафіяни, бажємо отцеві Юрію бути ревним священником, щоб і словом, і своїм життям давав приклад вірності Богу та щоб себе і нас вів до неба. Щоб завжди пам'ятав, що Господь вибрав саме його, надав йому велику владу: служити Службу Божу, відпускати гріхи, проповідувати і навчати.

З вдячністю та повагою парафіяни

МИРОСЛАВ МАРИНОВИЧ: Табір був для мене великою школою. Я справді в дивовижних випадках пробував бути християнином. Наприклад, як можна любити своїх ворогів, коли ти у таборі, що це означає, як це можна помацати? Євген Сверстюк змусив мене думати над цими речами. Одного разу був конфлікт. До нього підійшов хлопчина з Криму і запитав, як вирішити проблему. А Сверстюк каже: «На основі Євангелія». І ми застигли. Ну як? Це ж для неділі, а не для реального життя. Це щось гарне, правильне, але те, що збоку. Перевіряння постулатів віри, на яких ти виріс і яким хочеш довірятись, – це фантастичний досвід. Мені шкода, що наш нинішній ритм часу не дозволяє людям замислитись над цими речами. Це ще одна причина подякувати КГБ. Він мене ізолював від світу і дав інший ритм часу. Я мав час подумати над вічними проблемами, пробувати, експериментувати. Вибачитись перед наглядцем означало порушити певні правила. Для мене ж це було дуже важливо для досвіду. Після такого вибачення – 15 днів карцеру. Це були осяйні 15 днів і духовно високий час. Все це приходить, бо вдалося подолати свої слабінки.

З нової книги М. Мариновича «Всесвіт за колючим дротом».
Більше про це читайте на 4 стор.

ПЛОДИ СВЯТОГО ДУХА

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

ДАР МУДРОСТІ просвічує наш розум, щоб ми могли пізнати Господа Бога як Найвищу Досконалість, як початок всього і нашу кінцеву мету. Бог дає людям свою мудрість для розуміння життєвих причин. Він дає нам мудрість,

аби ми мали бажання досягати найвищих результатів найкращими засобами. Божа мудрість приходить лише від Бога.

ДАР РОЗУМУ допомагає нашій душі глибше проникнути у правди надприродного

порядку і, внаслідок цього, непохитно увірувати в них, а також відкриває нам предивну велич, красу і гармонію Божих таємниць.

ДАР ЗНАННЯ вчить нас дивитися на сотворені і людські речі в надприродній спосіб, тобто у всьому сотвореному бачити Бога, вчить пізнавати себе і світ, вчить підніматися по щаблях сотворіння до Сотворителя і так вживати всі земні ресурси, щоб вони нам не перешкоджали на дорозі до спасіння і досконалості.

ДАР РАДИ вказує як маємо у всіх випадках пізнавати і виконувати Божу волю, які вибирати засоби, як усувати перешкоди, як стерегтися поспіху, лінивства і неухважності. Дар ради – це коли людина знає, як правильно чинити у практичних ситуаціях. Це здатність втілити мудрість Божу у життя.

ДАР ПОБОЖНОСТІ наповнює душу прив'язанням до Бога як до люблячого батька і, внаслідок цього, душа виконує охоче все, що стосується почитання Бога і добра ближніх, а в духовному житті відчуває мир і спокій.

ДАР МУЖНОСТІ зміцнює душу до великих починань і дає силу витривання у терпіннях задля Бога так, що її гаслом стають слова св. Павла: «Хто нас відлучить від любові Христа? Горе чи страждання, чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи небезпека, чи меч?» (Рм. 8, 35).

ДАР СТРАХУ БОЖОГО розвиває велику пошану і

синівську відданість Богові, як Пану і Батькові, велику відразу до гріха і постійне остерігання того, що веде до гріха. Тому так важливо просити Святого Духа про цей дар.

Через свої дари Святий Дух постійно діє в нашій душі та веде нас дорогою спасіння. Людина як особа, створена на образ і подобу Божу, має внутрішні сили і спроможності, а саме: розум чи інтелект, що може пізнати Божу істину чи людську правду і волю, що стремить до безконечного і найвищого добра. Тож перші чотири дари просвічують і освячують наш розум, а інші три скріплюють нашу волю.

Внаслідок діяння духовних дарів у нашій душі зростають плоди Святого Духа, а саме: любов, радість, мир, терпеливість, доброта, милосердя, віра, лагідність, поміркованість (див. 1 Кор. 12, 4–11). Першою в цьому списку стоїть любов, яка є найголовнішою формою духовного плоду. Духовні дари без любові – ніщо. Павло переконливо пояснив це в 13 розділі Першого послання до коринтян. Дари говоріння мовами, пророцтва, знання і віри – усі без винятку – нічого не варті, якщо використовуються без любові.

Плоди Святого Духа – це наслідки розвивання серця і характеру, які наступають більш-менш повільно, відповідно до особистості і оточення кожного християнина. Для успішного проходження цього процесу ми

повинні докладати певні зусилля. Без праці та старання ми просто не зможемо досягти успіху в розвитку християнського характеру. Ці плоди мусять зрости і розвинути найперше у наших серцях, а це буде означати більший чи менший вияв їх в наших словах і ділах, а також в наших думках. Більш зрілий християнин – більш зрілі ці плоди; а якщо немає жодних плодів, то немає християнина, бо, як говорить апостол: «Хто не має Христового Духа, той не Його». У цьому ми можемо побачити важливий духовний принцип: християни, які не вирощують у своєму житті плоду, не мають насіння, яке могли б посадити в життя інших людей.

Щоб людина досягла успіху у своєму духовному розвитку, вона має пізнати дари, які їй дав Бог, плекати і розвинути їх. Від кожного з нас зажадає Бог відповіді – чи перетворив чоловік один талант на два, два на чотири, а п'ять на десять. Також пізнати які пристрасті в ній є, і старатися їх побороти, щоб своїми гріхами «не згасити» у серці вогник Святого Духа, але вповні віддатися Його проводу і в покірній молитві не переставати благодати Його: *Царю Небесний, Утішителю, Душе істини, що всюди еси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, Благий, душі наші. Амінь.*

Підготувала Олена Дрофич, «Сівач»

ХТ

Благодать Святого Духа, яка була явно подана апостолам у вигляді вогненних язиків, тепер подається в Церкві невидимо – в її святих таїнствах, через **наступників апостолів** – пастирів Церкви – **єпископів і священників**.

Зішестя Святого Духа на апостолів на п'ятдесятний день після Великодня називається **П'ятдесятницею**, чи **днем Тройці**, бо з цього дня розкрилася світові дія всієї Пресвятої Тройці, і люди навчилися поклонятись і прославляти три лиця єдиного Божества: **Отця, і Сина, і Святого Духа**.

У це свято заведено прикрашати храми і свої доми зеленню, а під час богослужіння стояти з квітами, виявляючи цим нашу радість і вдячність Богу за те, що Він Своїм Святим і Животворчим (тим, що дає життя) Духом оновив людей, народив їх (через хрещення) в нове життя (квіти і зелень – знак життя).

Наступний день після свята Тройці називається Днем Святого Духа і присвячений прославленню Святого Духа. (з інтернетсторінки Храму св. Великомученика Дмитра Солунського)

Важкі питання віри

ЧОМУ АПОСТОЛИ ПРИЙМАЛИ СВЯТОГО ДУХА ДВІЧІ?

Чому в Євангелії від Івана говориться, що Ісус після Воскресіння сказав: «Прийміть Духа Святого», а потім Святий Дух зійшов на апостолів у день П'ятидесятниці? Коли ж по-справжньому вони прийняли Святого Духа?

Вітраж «Святий Дух» в храмі
Зіслання Святого Духа в Мукачеві

Святий Тома Аквінський зауважує, що Дух Святий зійшов двічі не тільки на апостолів, але й на Ісуса Христа. У перший раз це сталося в день Хрещення, а в другий – в день Преображення. Дух Святий спочив на Ньому в двох різних образах: спочатку у вигляді голуба, а потім – у вигляді сяючої хмари. Святий Тома

в «Тлумаченні на Євангеліє від Івана» пише, що це сталося тому, що «благодать Христова, яка дається нам Святим Духом, повинна була зійти на нас як за допомогою Таїнств (ось чому в Хрещенні він зійшов у вигляді голуба, тобто в образі родючої тварини), так і через вчення, і тому Він зійшов у формі сяючої хмари. Ось чому в таких ситуаціях згадується про завдання Учителя: «Його слухайте!».

Так само, Він зійшов двічі на апостолів, під двома різними видами, для здійснення двох різних служб: служіння Таїнств та служіння проповіді. За словами святого Томи Аквінського, «в перший раз Він зійшов на них у вигляді подуву, щоб позначити поширення благодаті на Таїнства,

служителями яких вони стануть. Тому Він додає: «Кому відпустите гріхи, тому відпустяться». В Матея 28,19 читаємо: «Ідіть і навчіть усі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа». У другий же раз Він зійшов у формі язиків полум'я, щоб вказати на поширення благодаті у формі вчення. Ось чому в Діяннях 2,4 розповідається, як вони, сповнившись Духа Святого, відразу ж почали говорити».

Святий Іван Золотоустий тлумачить вірш з Євангелія від Івана (20,22) наступним чином: «Святий Дух був тоді дарований учням, але не універсально, для всіх служб, а з певною метою, тобто відпустити гріхи». Господь тим самим нагадав, що для відпущення гріхів необхідно

бути наділим певною Божественною владою.

Залишається завжди актуальним питання, яке в серці своєму задавали книжники, вчителі Ізраїлеві. У них слова Ісуса до розслабленого – «прощаються тобі гріхи твої» – викликають наступну реакцію: «Що Він говорить отак? Хто може прощати гріхи, окрім Бога?» (Мк. 2,7). Вчиненим чудом Ісус показує всім, що Його слово настільки ж ефективне, наскільки ефективне Слово Бога, що створив світ. Будучи Богом, Він прощає гріхи. У день Свого воскресіння Ісус передає апостолам Свою владу прощати гріхи: «Кому гріхи простите, – простяться їм, а кому затримаєте, – то затримуються!» (В. 20,23).

Радіо Ватикан

З Катехизму УГКЦ

Святий Дух обдаровує людей багатством дарів: один Дух, а дарів багато (пор. 1 кр. 12, 4). «Творіння не має жодного дару, який не походив би від Святого Духа.» Святий Дух вносить сенс в історію людства, скеровуючи її до Христа – Божественного Логоса. Святий Дух є Джерелом і Подателем кожного людського життя. Саме Святий Дух творить людину «на образ» Христа, чинить її «душею живою», «храмом» Своїм і оселею Пресвятої Тройці. (256)

ЧУДЕСНЕ СПАСІННЯ

Ігор з п'ятьма друзями пробирався на захід. Позаду був Іловайськ. Там палала і здригалась земля. Пилюка і дим змішалися. Від вибухів мін і снарядів можна було оглохнути. В повітрі постійно чувся свист куль. У всіх в голові було тільки одне бажання: живими і неушкодженими вийти з цього смертельного котла, з цього пекла.

Стомлені, спрагли і голодні, бійці, напівзгнущившись, перебіжками просувалися вперед. Інстинкт самозбереження додавав їм сили. Добігши до чагарників, вони побачили перед собою велику яму, в якій вирішили перепочити. Були випиті останні краплі води з фляг і хлопці деякий час просто напівлежали, відкинувшись на стінки ями, важко дихаючи і міцно стискаючи зброю в своїх руках.

Ігор закрити очі і побачив Галину. Тоді, коли його проводжали на передову, вона кинулась йому на шию й розплакалась, а він цілував її заплакані очі та гладив по голові, обіцяючи, що з ним нічого не станеться, що він скоро з перемогою вернеться додому, до неї...

Серце защеміло від туги і болю. Ігор, продовжуючи сидіти із закритими очима, раптом почув, як хтось тихо промовляв якусь молитву. Коли він просто скривив би губи в іронічній посмішці, але тепер, коли жити або вмерти було справою лише кількох хвилин, він почав прислухатися до неї. Ігор був байдужим до релігії, до Бога і дивився на людей, які відвідують церкву, хоча і не з презирством, а як на таких, що даремно марнують час.

— Що будемо робити? — почувся голос одного з побратимів. — Залишатися тут — це приречти себе на смерть. Якщо нас не розстріляють одразу, то потрапимо в полон. А це катування і тортури. Іти вперед — перед нами мінне поле. Навряд чи ми щасливо його подолаємо.

Запала гнітюча тиша.

«Господи, — промовив Ігор подумки, — якщо Ти є, виведи нас з цієї пастки. Обіцяю Тобі, що, якщо Ти врятуєш нас, я перегляну своє ставлення до Тебе і буду вірним Тобі аж до смерті. Спаси і помилуй нас, Господи!»

Раптом, в коротких проміжках між канонадою, хлопці почули звук дзвоника, який надходив звідкись недалеко. Вони виглянули з свого укриття і побачили в чагарнику козу, яка мирно щипала з кущів листочки. На шиї в неї теліпався дзвоник. Всі, мов заворожені, дивились на неї. Коза, працюючи щелепами, повернула голову і, глянувши в їхній бік, неквапливо пішла в напрямку мінного поля. Хлопці спочатку мовчки спостерігали за нею, а потім, коли вона пішла полев, вони, не змовляючись, як по команді, вибрались з ями і пішли один за одним, слід в слід за тою козою. Всі вони, і віруючі, і не віруючі, тихо промовляли благання до Господа Бога, щоб благополучно провів їх серед тої, розсипаної по полю, смертельної небезпеки. І чудо, а це було справжнім чудом, сталося. Всі вони живі і неушкоджені перейшли через це поле і, впавши навколішки зі сльозами, дякували Господу за свій чудесний порятунок. Згодом вони добралися до одного з блокпостів, а звідти, через деякий час — додому.

...Ігор стояв в церкві перед образом Матері Божої з маленьким Ісусиком на руках і, не соромлячись сліз, гаряче дякував Йому за те своє чудесне спасіння і навернення...

Ярослав Ногаль, «Місіонар».

Оповідання оповідає на реальних подіях, імена змінені

С-на: Дмитро Муравський, з серії «Діти війни»

«НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ НАМ НЕМАЄ ЧОГО БОЯТИСЯ»

Дім, де мешкає Світлана Чунчукова із сином Альошею, можна впізнати одразу: над будинком майорить український прапор. Село Миколаївка Волноваського району розташоване в прифронтовій зоні. За селом — блокпости українських військових. Коли в селі навесні 2014-го з'явилися перші бійці, Альоша, якому на той час було чотирнадцять, цілими днями крутився біля армійців. Ніщо так не цікавило підлітка, як спілкування з військовими. У такому товаристві він знайшов собі близьких за поглядами людей.

— Перші були з Черкас, ми з ними товаришували. Потім ротація, став 10-й батальйон. Вони самі мене покликали. Мені подобається з бійцями, від них можна

дізнатися багато цікавого. Вивчив від них патріотичні пісні, вірші, гасла, — розповів хлопчик.

Альошу виховує сама мама: батько залишив родину. Товариство військових частково компенсувало підлітку відсутність батьківської уваги. Серед бійців хлопчик знайшов однодумців з якими було цікаво поговорити. Це було так не схоже на товариство односельців, де дехто спідлоба дивився на юного патріота.

Світлана має групу інвалідності, працює прибиральницею в місцевій школі. Живуть небагато, проте жінка завжди знаходить можливість порадувати військових домашніми пиріжками, а на свята — тортом.

▼ Продовження на 4 стор.

ПРАВОСЛАВНІСТЬ УКРАЇНИ

Практикуючих християн в Україні лиш 11 %, і показник дуже варіює від конфесії до конфесії: серед вірних УГКЦ — 44 %, УПЦ МП — 12 % (зокрема, серед російськомовної пастви УПЦ Московського Патріархату — взагалі 6 %: зовсім як і в Росії); УПЦ КП — 10 % і серед «просто православних» — 4 %; при тому 67 % цих практикуючих християн зосереджено в семи західних областях. Принагідно подамо цікавий віковий розподіл практикуючих вірян за конфесіями; цікавий, бо підважує усталену тезу про православність України: при тому, що до православ'я зарахували себе 85 % задекларованих християн (тобто 66 % всіх українських громадян), серед практикуючих сумарна частка православних становить ледве 50 %, а динаміка така, що в молодшому поколінні (до 45 років) частка католиків (східного і західного обрядів) вища за частку православних. (Орест Друль, «Збруч»)

УПЦ КП ОЧІКУЄ, ЩО КОНСТАНТИНОПІЛЬ ЇЇ ВИЗНАЄ

Українська Православна Церква Київського Патріархату розраховує, що Константинопольська Православна Церква (Вселенський Патріархат) визнає її автокефалію. Про це йдеться в заяві архієрейського собору УПЦ (КП). «Українська Православна Церква Київського Патріархату вважає і визнає себе справжньою, канонічно повноцінною помісною православною Церквою в Україні. Відкидаючи будь-які зазіхання Московського Патріархату на особливу роль або владу щодо Української Церкви, Київський Патріархат визнає тільки Константинопольський Патріархат своєю Церквою-Матір'ю і від неї очікує визнання історично доведеного і канонічно обумовленого факту автокефалії УПЦ». При цьому УПЦ (КП) відзначає, що хоча і вважає виправданим статус патріархату в УПЦ, але тимчасово готова ним поступитися при визнанні автокефалії. Як відомо, в Україні 60–70 парафій УПМ МП впродовж двох років перейшли до УПЦ Київського Патріархату. («День»)

ІТАЛІЯ: ПОДАРУВАЛИ ХРАМ

За клопотанням українського місцевого душпастиря о. Івана Борина громада УГКЦ південно-італійського міста Салерно, з благословення архієпископа і митрополита Луїджі Моретті, отримала у виключне користування храм Св. Ап. Андрія. Храм був побудований 1758 року в центральній частині міста. (CREDO)

БАЛЬЦЕРОВИЧ ПРО УКРАЇНУ

Перші тижні роботи в Києві є «обіцяючими». Про це заявив экс-міністр фінансів та колишній глава Нацбанку Польщі Лешек Бальцерович. За його словами, він не зіткнувся з жодним непорозумінням з боку української влади з огляду на те, що є іноземцем. «Є велика відкритість з їхнього боку», — констатував він. Він підкреслив: найважливіші українські політики усвідомлюють, що «час збігає, і слід прискоритися (з реформами-Ред.)». Одними з перших важливих завдань, які не вимагають серйозних змін у країні, він назвав боротьбу з державними монополіями і привілеями олігархів. На думку Бальцеровича, в Україні вже багато що зроблено, але через проблеми з комунікацією про це мало хто знає. Бальцерович підкреслив, що за останні два роки українська влада врятувала країну від «повної катастрофи» в результаті російської агресії в Україні і розриву економічних зв'язків з найважливішим економічним партнером в минулому — Росією. Бальцерович відомий як автор «шокової терапії», тобто програми реформ, яка вивела Польщу з економічної кризи на початку 1990 років. Нещодавно він був призначений представником Президента в кабінеті міністрів України та співголовою групи стратегічних радників з підтримки реформ. (Укрінформ)

ДОПІНГОВАНА РОСІЯ

Світова Антидопінгова Агенція (WADA) звинувачує Москву. Існують досить обґрунтовані підозри, що російські спецслужбовці втручалися в допінг-контроль своїх співвітчизників-спортсменів, зокрема під час олімпіади в Сочі, де Росія виграла більшість нагород. Якщо інкримінації будуть доведені, то Росії загрожує тотальна спортивна дискваліфікація разом із заборобою виставляти команду на літній Олімпіаді — 2016. («Збруч»)

«НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ НАМ НЕМАЄ ЧОГО БОЯТИСЯ»

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

— Ті, хто вже демобілізувався, повернувся додому, досі телефонують і згадують мої пиріжки, — сміється Світлана.

Того вечора, коли ми розмовляли, вона також готувала смачну випічку для бійців. «Те, що ми за Україну, в селі всі знають. Хоча раніше і не підозрювала, що ми з сином будемо такими патріотами. Сама народилася в Росії, сюди мене батьки привезли в десять років. Це моє, рідне. Українську армію люблю. Мене питали: а ви не боїтеся? Адже в селі різні погляди. Ні, кажу. Живу на своїй землі, мені немає чого боятися», — каже співрозмовниця.

Під час бойових дій село кілька разів потрапляло під інтенсивні обстріли. «Градами» зруйновано вікна у будинку Світланиної матері. Через знайомих знайшли для

пенсіонерки будиночок у селі в Запорізькій області. Туди ж виїздили тимчасово Альоша із мамою, коли залишатися було надто небезпечно.

Але біда таки постукала у двері. Фатального літнього вечора блокпост, на якому крутився Альоша, обстріляли. Хлопчика важко поранило. Першу допомогу дитині надавали бійці. За півтори години приїхала «швидка». «Забрали спочатку на Волноваху, а там сказали: оперувати не будемо, везіть до Маріуполя. Мене повезли, отямився вже в лікарні», — пригадує Альоша.

Хлопчик надійшов у важкому стані, медики не наважувалися дати втішних прогнозів. Мати картала себе за те, що не вберегла дитину. Це був чорний період у житті родини. Понад місяць на лікарняному ліжку, операція, реанімація... Та доля дала підлітку шанс: пацієнт став одужувати.

— Кошти на допомогу помертвувало багато небайдужих співвітчизників, навіть не знаючи,

наскільки унікальна ця дитина. З Олексієм познайомилися, коли він лежав у лікарні. Зараз підтримуємо зв'язок. Хлопчик часто пише, розповідає, як справи у школі, ділиться новими захопленнями і враженнями. Як страшний сон, намагається забути про той страшний для нього вечір. А нещодавно повернувся з пізнавальної поїздки до Львова, де ще більше надихнувся любов'ю до Батьківщини, — розповіла прес-секретар Донецького прикордонного загону Світлана Савчук.

Сьогодні Альоша відвідує школу, а вечорами так само носить бійцям мамині пиріжки. Світлана каже: хоча погляди односельців і розділилися, вголос агітувати за «ДНР» зараз мало хто наважується. Час від часу силовики арештовують сепаратистів. Тих, хто дотримується проукраїнських поглядів, також вистачає. Але публічно виявляти їх наважуються одиниці.

Для «ХГ» Ліна Куц, Волноваський район, Донецька область

ХГ

ДОБРОВІЛЬНО СХОДИВ У ПЕКЛО

Книга українського дисидента, учасника Української Гельсінської Групи (УГГ) Мирослава Мариновича «Всесвіт за колючим дротом» — це своєрідна енциклопедія концтабірного життя або, як її ще називають, сповідь антисоветчика. Презентація відбулася у Львові в Українському Католицькому Університеті (УКУ).

У своїх спогадах правозахисник викриває всю гнилизну і цинізм радянської системи, яка ламала в людях найцінніше — вміння любити та пробачати. Після того, як закінчився суд в Києві, на останню зустріч прийшов прокурор і запитав, яку мету я собі ставлю, переїжджаючи у табір. Не озлобитися, — відповів я. Це завдання я поставив собі на весь час перебування у таборі, — розповів п. Маринович. — Руками КГБ Господь робив велику справу преображення моєї душі. Ні в якому разі не можна їх виправдовувати, але не можна і ненавидіти, бо всякий злочин Бог може обернути на добро. Принаймні у моєму випадку так і сталося.

У брежневські часи український дисидент відбув 10 років ув'язнення в концтаборі та на заслання за участь у правозахисній УГГ — першій легальній групі руху опору, яка відкрито заявляла світу про ситуацію з правами людини в підрадянській Україні. У своїй книзі автор роздумує про моральні подвиги в умовах поневірянь, змальовує життя політичних в'язнів у концтаборі та опи-

сує обставини свого заслання у Казахстані.

Ця книга допоможе молодому поколінню уявити, яким пеклом була радянська система. Вражає щирість автора і бажання відкрити правду. Для мене Мирослав завжди був втіленням антисоветчика, який добре відчував найменші порухи радянської системи і завжди вчасно на це реагував, — зазначив проректор з програмного розвитку УКУ Олег Турій.

„Якщо ви не стремитесь до гори, то падаєте. Усі помилки треба виправляти. Мені було важко збагнути, що сам Бог допомагав мені. У таборі я усвідомив, що Він приходив до слабких і грішних людей“

Відчуті атмосферу камери і ненависність режиму можна завдяки поєднанню в книзі спогадів, рефлексій про моральні дилеми, світлин відомих постатей та історій, навіть у тих складних умовах не позбавлених гумору.

«Всесвіт за колючим дротом» — це історія думки і духу, яка є фундаментом для наступного покоління. Коли я взяв до рук цю книгу,

годинник зупинився. Коли читав ваш вирок, я відчував ту мову і стилістику, — поділився своїми враженнями ректор УКУ о. Богдан Прах.

Дослідник дисидентського руху Юрій Зайцев називає книгу обвинувальним актом для комуністичного режиму. Він нагадав, що загалом 41 учасник УГГ відбув в сумі понад 550 років у тюрмах. Юрій Зайцев збирає аудіо-записи розмов з колишніми в'язнями сумління, серед

лив Бога. Він показав цим еволюцію людської свідомості і самопосвяти, тому він і опинився в УГГ. Переслідування були гарантовані, але він намілював взяти в цьому участь. Режим жорстоко помстився. Він пройшов крізь це пекло і вийшов без грама ненависті. Люди, які змогли це здолати, навіть той ненависний режим аналізували з філософських духовних позицій, а не з позицій образи. Саме ці люди

знищили цю систему, але рецидиву в сусідніх країнах засвідчують, що та робота ще незавершена. І ця книга повинна прислужитися нашому народу.

Через деякі відверті описи ця книга може принести мені як друзів, так і ворогів, — каже Мирослав Маринович. Не все приємно згадувати і йому. Були часи, коли через психологічний тиск у товаристві

Гельсінської Групи почала ширитися недовіра одне до одного і підозри щодо співпраці окремих членів з КГБ, адже служби робили все можливе, щоб пролізти в організацію. Великою прикрасою для Мариновича було почути, що такі підозри впали і на нього. У своїй книзі він описує про недовіру до себе і Миколи Матусевича. Але я не тримаю образи на людей, запевнив правозахисник, винуватити треба тільки систему.

У Амстердамі, де Маринович описував свої дні у таборі, з ним трапився цікавий випадок. Колись в один час я там без причини непричотомнів. Тоді якраз працював за токарним верстатом і треба було вчасно зупинити верстат і встигнути присісти, бо довкола усюди був метал і можна було впасти і вбитися. Я звик до таких станів і за найменшої ознаки все вимикав і присідав. Коли повернувся додому, Люба ще кілька разів мене рятувала від такого у Дрогобичі, а потім все минулося. Коли в Амстердамі я занурився у таборі спогади, двічі знову знепритомнів.

У своїх спогадах я записав один момент, який показує, яка маленька грань відділяє правильні рішення людини від неправильних. Я можу виглядати героєм, який прийняв правильне рішення, і я тішусь, що прийняв його. Але наведу такий приклад: у мене був шанс працювати у редколегії УРЕ (Українська Радянська Енциклопедія.-Ред.), а це була найпрестижніша редакція тоді в Україні.

▼ Продовження на 5 стор.

ДОБРОВІЛЬНО СХОДИВ У ПЕКЛО

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Коли мені про це сказали, я подумав: «Якщо я почну там працювати, то, можливо, до пам'ятника Шевченка цього року не піду». Ось воно. Якби тоді КГБ взяло мене на мушку, прийняло, то хто знає, де той Маринович був би. Усі, хто приймають правильні рішення, пам'ятайте, що з тими, хто помилився, у вас була дуже маленька різниця.

Я довго вагався і забороняв собі писати ці спогади. По-перше, через забобони – не пиши спогадів, то будеш жити. А по-друге, не хотілося мені занурюватися у минуле, бо мої думки весь час спрямовані у майбутнє. Моя найперша подяка тим хлоп-

цям, які воюють на сході, завдяки тому, що вони захищають нашу країну, я мав спокій дописати книгу, – зазначив Маринович.

Він сказав також, за роки концтабірного життя засвоїв один з найголовніших життєвих уроків: важливо не те, що ми падаємо, а те, що ми знаходимо відвагу після цього піднятися. Цей біль падіння говорить про те, що всі духовні процеси вертикальні. Якщо ви не стремитесь до гори, то падаєте. Усі помилки треба виправляти. Мені було важко збагнути, що сам Бог допомагав мені. У таборі я усвідомив, що Він приходив до слабких і грішних людей.

Ще такий момент. Щодо видінь, чи, як я називаю, релігійних одкровенень. Це була теж солодка мука. З одного боку, я був до цього цілковито неготовим, бо добре усвідомлював свою грішність. Одна думка, що мені допомагає Господь, видавалась неправдоподібною – бо я грішний. Господь мав би інакше думати. Тому перша думка була, що це галюцинації. Це вже в таборі я побачив різних людей і те, як до них Господь приходив у слабості. Я розумів, що у тому і сенс Господньої ласки, що він приходив до слабких і грішних людей. Це були дуже сильні пережиття, які фактично змінили мій світогляд. Вони дали мені опору і розуміння того, що відбувається, – зазначив автор книги.

Підготувала Ірина Наумець, «Лівий берег»

PS. Мирослав Маринович написав книгу, яку ми чекали дуже довго. Цю книгу вимагали ми, але ж писати довелося Мирославу. Поверте, йому було непросто пропускати крізь себе привиди минулого, оцей «Всесвіт за колючим дротом». Але він це зробив. Книга дуже важлива для розуміння не лише досвіду Мирослава, а досвіду тої частини людства, яка сукупно й творила можливість бути всім нам. Книга про співвідношення людського, нелюдського й надлюдського. Книга про добровільне сходження Людини в пекло. Точніше, про особисту неможливість не зійти в нього, аби зберегти свою «замість». Про втрати і навіть про здобутки. Колись подібні книги написали Варлам Шаламов і Євгенія Гінзбург. Величні і справедливі книжки про страшне. Зараз це зробив Мирослав. Чи не в кожній родині є свої історії, безліч з них не написані. Ми просто не маємо права їх забути, але чи пробачити – кожен вирішує за себе. В пересильній тюрмі мене завели до камери, де сиділи «злочинці в законі», номер моєї статті вони розчули добре, але запросили до свого кола, де «ганяли чеффір». Попиваючи щоразу свої два ковточки, я відповідав на їхні питання: звідки я, за що сів тощо. Слухали уважно, не перебиваючи. Але коли я дійшов до розповіді про діяльність Української Гельсінської Групи, то один з них не витерпів: «Ну, то што протів советской власті – это правильно, но баротся протів ніх словом – это уж слішком, да ді-намітом їх нада!». Два шляхи: динаміту і слова. Зброя забирає чуже життя. Слово життя буде. І ціна Слова не менша за ціну вибухівки. Свою ціну Мирослав заплатив сповна.

(Антін Борковський, з Фейсбуку)

ХГ

ПОЛІТИЧНІ РЕПРЕСІЇ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ЗЕМЛЯХ

19 травня 1945 травня у Празі ховали Олександра Колессу (1867–1945) – українського мовознавця і етнографа, дійсного члена Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, голову дипломатичної місії Західно-Української Республіки в Римі, одного із засновників Українського Вільного Університету у Відні. Ховали доброго приятеля Івана Франка, батька талановитої піаністки Любки Колесси, шановану і працювиту людину. До Праги Олександр Колесса емігрував після поразки визвольних змагань і кожний свій день на чужині віддавав приближенню дня незалежності України.

Не дивно, що на похорон прийшло багато людей – його земляків, які тоді ще жили в Празі й інших чеських містах. Аж 242 особи прибули вклонитись пам'яті свого великого співвітчизника. Та в наступні дні сталося небувале: всі учасники похорону були арештовані НКВД, всіх вислали до советських концтаборів, всі 242 людини пропали безвісти, не повернувся ніхто.

Так святкові дні травня 1945-го увійшли до історії як період небувалих політичних репресій і безмірного лиха. Відразу після 8 травня, дня закінчення II світової війни, вояки передових загонів переможної Червоної Армії – «Смершу» [аббревіатура початкових букв гасла рос. «смерть шпіонам (смерть шпигунам)»-Ред.], НКВД – у Чехословаччині вдень і вночі, без суду і слідства арештовували, ув'язнювали, вивозили, нищили найкращих, найактивніших, найталановитіших.

ВОНИ БУЛИ ПЕРШИМИ

Один із відомих у Празі нащадків російських емігрантів, письменник і видавець Владімір Бістров (1935–2010), син репресованого правника і публіциста Ніколая Бістрова (арештований 20 травня 45-го, повернувся із сибірського заслання в 1955 році), вивчав історію політичних репресій у Чехословаччині. З цією метою з його ініціативи в 1993 році в Празі повстало товариство «Вони були першими». Адже факти стверджують, що саме українці, росіяни і білоруси стали першими жертвами політичних репресій з боку советських каральних

органів у Чехословаччині. Темі політичних репресій В. Бістров присвятив низку своїх досліджень, наприклад, книжку «З Праги до ГУЛАГу, бо перешкоджали». Про репресії згадують і чехи, зокрема, Франтішек Полак у книжці «Як жили та помирали радянські раби».

Факти свідчать, що НКВД щодо своїх «рабів» жалю не знав. Серед перших репресованих і найстаршим серед них став 78-літній **МАКСИМ СЛАВІНСЬКИЙ** (1868–1945) – поет і перекладач, державний діяч, голова дипломатичної місії УНР у Чехословаччині, добрий знайомий президента Томаша Масарика, товариш Михайла Коцюбинського, близький приятель Лесі Українки, з якою захоплено перекладав Генріха Гейне. Не змилювались над хворою старою людиною, правда до Сибіру Славінський «не дотягнув», загинув від тортур у київській Лук'янівській тюрмі. В особовій справі про його смерть лише короткий запис: 23 листопада 1945 року помер від розриву серця.

21 травня був арештований у Празі президент Карпатської України, письменник і педагог, монсеньйор **АВГУСТИН ВОЛОШИН** (1874–1945). І він «не дотягнув» до Сибіру, загинув від катувань у московській Бутирській тюрмі в липні 1945-го.

13 травня 1945-го був арештований відомий у Празі архітектор родом із Волині **АРТЕМІЙ КОРНІЙЧУК** (1898–1978). Йому пощастило. Після 10-річного ув'язнення в концтаборах Сибіру і Мордовії у 1955 році Артемію Корнійчукові вдалося повернутись до Праги.

14 травня «Смерш» арештував **СТЕПАНА КЛОЧУРАКА** (1895–1980) – державного і громадського діяча, відомого борця за незалежність України. Степан Ключурак був активним членом української громади в Празі, належав до тих емігрантів, які 6 травня 1945-го разом з чехами взяли участь у празькому національному повстанні проти нацизму. 12 років концтаборів за полярним колом не зломали цієї великої людини. У 1957 році Ключурак усе ж повернувся до Праги.

На початку липня 1945-го був арештований відомий видавець і бібліограф **ПЕТРО ЗЛЕНКО** (1891–1954). Зленка українська громада добре знала, він видавав всіма шанований «Український тиждень» – тижневик громадського і культурного життя українців у міжвоєнній Чехословаччині. Зленко загинув у концтаборі в Тайшеті, місце поховання не відоме.

У травні на вулиці в Парижі «Смерш» схопив відомого вченого, історика, дослідника гетьманщини **МИХАЙЛА АНТОНОВИЧА** (1910–1955(?)),

який втечею з Берліна, де перед війною працював, намагався уникнути репресій. Ув'язнення відбував у концтаборах поблизу Норильська і на Колімі. Співкамерники, з тих, хто вижив, згадували, з яким захопленням він розповідав про українську історію, як тужив за домом. Не повернувся, коли померла ця велика людина, де покоїться її прах – не встановлено.

Список репресованих безмірний. В ньому поет і літературознавець, дійсний член НТШ **ВОЛОДИМИР БІРЧАК** (1881–1952). Арештований у Празі в травні 1945-го, додому не повернувся, загинув у концтаборі в Іркутській області. Арештований 24 травня у Празі кубанець, письменник і видавець **ГРИГОРІЙ ОМЕЛЬЧЕНКО** (1884–1945(?)) також загинув десь на безмежних просторах ГУЛАГу, точну дату його смерті й місце поховання встановити досі не вдалося.

Особливо трагічними стали останні миті життя для черкасця **ЄВГЕНА ВИРОВОГО** (1889–1945) – видавця і просвітянина, відомого в Європі філателіста, мецената. Це він ініціював і фінансово підтримував єдиний на той час у світі україномовний часопис «Філателіст», що видавався у Празі, допомагав українським пластунам у Чехословаччині, організовував книжкові й філателістичні виставки, підтримував роботу Музею Визвольної Боротьби України в Празі. 17 травня до будинку де мешкав Вировий, підїхало авто НКВД. Щоб не дістатись загарбникам живим, Євген Вировий прийняв власне, хоч і трагічне рішення: викинувся з вікна своєї квартири; він загинув, але помер вільним. При обшуку помешкання совіти забрали книжки і документи, кудись зникла і безцінна колекція марок.

Протягом короткого часу гомінка українська Прага спустіла, ті, хто не зумів вирватись на Захід, поховались, виїхали з Праги, перестали зустрічатись.

▼ Продовження на 6 стор.

ПОЛІТИЧНІ РЕПРЕСІЇ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ЗЕМЛЯХ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Не дивина, що на похорон одного з найвідоміших українців діаспори, історика культури, організатора наукового і культурного життя діаспори **ДМИТРА АНТОНОВИЧА** (після тяжкої хвороби помер 12 жовтня 1945 року) прийшли не сотні й навіть не десятки, а всього кілька осіб: із родини дружина Катерина Антонович і ще трое

українців із недавно багатотисячної громади.

РОЗІРВАНИЙ ЛАНЦЮГ ПАМ'ЯТІ

В ці перші місяці після закінчення війни репресіям піддавались не тільки люди, а й українські бібліотеки, архіви, інститути української еміграції. Такою найвідомішою, найбільшою й до тепер непоправною жертвою репресій у Чехословаччині став Музей Визвольної Боротьби України в Празі. Свідки подій згадують, як із подвір'я Клементинуму (приміщення Чеської Національної Бібліотеки, де зберігались фонди Музею) люди

у советських військових одностроях вантажівками вивозили найцінніші експонати: документи, архівні матеріали, книжки, все те, що дбайливо, з розумінням і пошаною до своєї історії збрала українська діаспора.

Тоді, у 1945-му, руйнуючи тяглість історичної пам'яті, репресіями тисяч своїх громадян комуністичний режим зміцнював закладені в 1917 році й посилені Голодомором та репресіями 1936–1937 років основи нашого нинішнього безпам'ятства, байдужості до рідного порогу. І це тавро моральної зради пам'яті репресованих не зникло, воно тяжіє над нами.

Мабуть тому так тяжко пояснити сучасникам, чому так сильно болить свято перемоги, чому не стихає тривога від непоправної втрати – людського скарбу, якої не мало бути. Як сказати ненавченим повазі до своєї історії молодим людям, та й не тільки їм, що потрібно не грати переможні марші, а в достойній тиші назвати імена і тих перших жертв репресій, і всіх загиблих, а також нарешті на повний голос сказати правду про те, хто і з якою метою цією страшною машиною смерті керував.

Оксана Пеленська, дослідниця, співробітниця Радіо Свобода

ХГ

ВІДКОПАЛИ ОСТАНКИ ВОЯКІВ ДИВІЗІЇ «ГАЛИЧИНА»

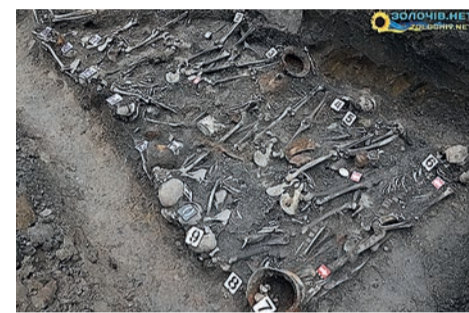
У **Золочівському районі Львівської області, на місці боїв 1944 року, члени громадської організації Товариство пошуку жертв війни «Пам'ять» знайшли масове санітарне поховання вояків часів II світової війни, які загинули у липні 1944 року.**

«Дослідивши місце захоронення, ми прийшли до висновку, що тут захоронені вояки німецьких збройних

формувань, при них є їхні особисті ідентифікаційні номери, які власне підтвердили, що це вояки німецького Вермахту. Серед них уже знайдено половинку ідентифікатора на якому є нанесена шифровка, яка означає, що це є вояк, українець із української дивізії СС «Галичина». Наразі знайшли останки 19 вояків», – сказав голова Товариства Любомир Горбач.

«Під час війни, як прорвалася дивізія «Галичина», то пішла в нашу сторону, де ми жили. В нашому саду було

багато ранених, коло яких я мала (четвертий клас скінчила) з мамою ходила, хто жив, ми їх напували. А як прийшла вже перша лава руських, вона їх всіх подострілювала, хто ще живий був. А потому хлопці сільські взяли і поховали їх, зробили могилу, біля тої могили ми дівчата ходили ще... А хто то був? Чи то були німці? Було багато і українців. І руський один похований там є в тій могилі...» – розповіла очевидець подій пані Надія Зілінська.

Знайдені останки німецьких вояків будуть перезахоронені на цвинтарі у селі Потеличі, Жовківського району. Українських вояків поховують на Дивізійному цвинтарі у селі Червоне у липні. (**Золочів.нет**)

ХГ

КАЗКОВЕ ЖИТТЯ

Я колись писав, що залишилося в світі лише дві нації, які ніяк не годні порахувати свої жертви. Увесь час їм здається, що жертв замало. Це українці і поляки. Євреї вже порахували Голокост. Правда, жертви Хмельниччини і Гайдамаччини досі тасують в різні боки.

Багатьом українцям чомусь дихається легше, коли вони відчувають себе страшною жертвою. Тому їх не задовольняє близька до реальності цифра жертв Голодомору в 3,5–4 мільйони, вона в різних публікаціях чи промовах публічних людей виростає до семи й десяти мільйонів. Взагалі це цікавий феномен. В давні віки літописці завжди перебільшували жертви ворогів, а свої якраз применшували. У нас усе навпаки.

В нагоді стають різноманітні фейки (фальшивки-Ред.), які люблять множити патріоти. І тут уже треба скрушно зітхнути над рівнем інтелекту навіть публіки, яка користується інтернетом, а що вже говорити про маси приковані до телевізорів? Чи тих, хто читає «Сільські Вісті» або «Літературну Україну»? Адже там можна власне й прочитати, про ще грандіозніші цифри жертв, бо, виявляється, нас було – страшно подумати! – 81 мільйон у 1926 році.

І маса, навіть інтернетова, вірить і поширює, бо так хочеться покласти на вівтар

нашої Незалежності якнайбільше жертв. А при цьому мізки чомусь не вмикаються, і ніхто не замислюється над тим, що цього не могло бути. Адже сотні книг і довідників (виданих, в т.ч. в Галичині й за кордоном) подають точне число: 31 194 976 українців. Офіційні видання перепису розписують ці цифри по містах і селах: 23 218 860 – в УСРР, 7 873 331 – в РРФСР, ще 102 785 – в інших чотирьох республіках.

Але фейки живучі, вони напливають хвилями. Ось нова хвиля пішла кагуляти таємний указ Берії і Сталіна про виселення усіх українців на Сибір. На цю фальшивку багато вже повелося відомих людей, серед них і Левко Лук'яненко. А тим часом у цього фейку був автор. Цей епохальний документ виявив у 1992 році кандидат історичних наук В. Марочкін, працюючи в Центральному державному архіві громадських об'єднань України. 27 лютого того ж року він оприлюднив його в газеті «Літературна Україна». І при цьому замовчав той факт, що скористався не оригіна-

лом указу, а німецькою пропагандистською листівкою з 1944 р. Через тиждень, 5 березня «Літературна Україна» надрукувала лист за підписом директора того ж архіву, який повідомив, що в архіві оригіналу указу нема, а є лише німецька листівка. Далі була справа за істориками, які знайшли у тій листівці чимало різних нісенітниць. Але сенсація полетіла жити власним життям.

Якщо є бажані сприймати фейки, то завше знайдеться хтось, хто їх буде постачати. Колись Ірина Фаріон у статті на «Українській Правді» писала: «1951 року, коли студенти Харківського університету відмовилися складати іспити російською мовою, то 800 із них – репресовано, а 33-х на відкритому судовому засіданні засуджено до смертної кари». Вона це не вигадала, а взяла бездумно з преси. Прочитавши це, я ані на мить не засумнівався, що це фейк.

Знаючи тодішні історичні реалії, у це просто неможливо було повірити. Чому? Та тому, що советська преса завжди справно

писала про різних шпигунів, ворогів народу, шкідників і публікувала вирокі. У післявоєнний період преса також описувала усі судові процеси як над українськими патріотами так і над єврейською інтелігенцією. То чи міг проскочити непомітним розстріл аж 33 студентів? Адже ж якщо 33 розстріляли, то якусь частину мусили покарати менш суворо. При цьому частина, покарана менш суворо, завжди була більшою за розстріляну. Однак жодні суди про цю подію нам невідомі. І ще. Якби це справді відбулося, то мусили б бути й свідки – родичі загиблих студентів. Але й про них нам нічого невідомо.

А тим часом ця «качка» народилася у діаспорі. У журналі «Визвольний шлях» (№6, 1966 р., с.664) опублікували доповідь, прочитану під час Маніфестації Українців Мельбурну (3 жовтня 1965 року) Дмитром Нитченком, колишнім советським письменником, що втік на Захід і опинився в Австралії, в якій читаємо: «Русифікація вищих

і середніх навчальних закладів дійшла так далеко, що у Львівському університеті в 1953 році студенти, не витримавши, підписали прохання до уряду, домагаючись української мови у викладанні лекцій. У відповідь на це, з наказу Москви, розстріляно 33 студенти, що підписали прохання. Про це писали швейцарські та інші газети. Всі ці згадані репресії підтвердив колишній співробітник Київської кінофабрики Бродський, що втік на Захід і надрукував свої спогади в американській і англійській пресі».

Не знаю, чи справді про це писали швейцарські чи які німецькі газети. Під час «холодної війни» багато чого публікувалося сенсаційного. Але ще у 2009 році Володимир Яворівський звернувся з запитом до СБУ В. Наливайченка і отримав відповідь, яка остаточно мала б поставити крапку над цією байкою. Але не поставила: Володимир Яворівський, обманутий у своїх кращих почуттях, не став тиражувати негативну відповідь.

▼ Продовження на 7 стор.

КАЗКОВЕ ЖИТТЯ

▼ Продовження.
Початок на 6 стор.

Бо є люди, яким хочеться вірити в страшну казку. Їм мало того, що історія наша й так страшна. Їм хочеться

страшнішого. Вони завжди чимось незадоволені. Їм здається, що коли нагромадити гекатомби жертв, а ще й внести певні зміни в національну символіку, все впорядкується, і ми заживем. Тому вони не можуть заспокоїтися, доки не побачать

переставлені місцями барви на прапорі, гімн зредагований і герб зі снопами та калиною.

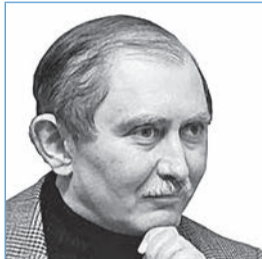
А коли замало страшно казки, то вигулькне казка добра. І тоді ці самі люди радо постять феноменальну вість про аеропорт Орлі на честь

Орлика, про Десняка-Діснея, і тішаться, що жодному письменникові у світі не поставлено стільки пам'ятників як Тарасові Шевченкові. І вони ж не замислюються над тим, що насправді це нічого не означає. Бо від цього Шевченко не став для світу

відомішим за Данте, Петрарку, Байрона, Шекспіра чи Гюго, пам'ятники яким можна порохувати на пальцях.

Так виглядає, що багатом подобається жити в казці, і не має значення страшна вона чи добра.

Юрій Винничук, «Збруч»

Думи мої...

МАЗЕПА – ПОТРАПЛЯННЯ В «ДЕСЯТКУ»

Іноді відкриття пам'ятника історичному діячеві, який символізує боротьбу за свободу тієї чи іншої країни, стає не просто фактом культурного життя, а знаковою, символічною подією, що стосується не лише світу історичної свідомості, а й актуальної політики. Пам'ятник Іванові Мазепі, що його урочисто відкрили 7 травня у Полтаві (більш ніж красномовним є саме місце події!) з участю президента Петра Порошенка, після, зауважимо, восьми років запеклої боротьби українських патріотів за те, щоб ця знаменна для держави подія нарешті таки відбулася, – безперечно яскраве свідчення цьому.

Здавалося, кожен народ має невід'ємне, суверенне право визначати, які саме постаті національної історії належить шанувати, а які відкидати або зневажати. Так, офіційна Росія свідомо підтримує культ «великих» монархів Петра I та Катерини II (тих, кого український народ має всі підстави вважати своїми катями), перед очима відроджує та загрозово зрощує культ «видатного менеджера» Сталіна – і при цьому заявляє, що це її, офіційної Росії, справа. Гаразд. Але на якій підставі російські чиновники та політики диктують нам, українцям, як ми маємо ставитись до гетьмана

Мазепи, до людини, яка після 20 років дуже непростих відносин з царем Петром, переконавшись, що новопостала імперія має чітку мету – поглинути Україну, що жодному слову Петра вірити не можна, зрештою наважився таки кинути виклик Москві? А втім, коли голова комітету Держдуми РФ з нацбезпеки (це теж показово) Ірина Яровая в абсолютно брутальному стилі заявила, що відкриття пам'ятника знаменитому гетьману нібито демонструє, що «Порошенко зрадив український народ», то насправді такі безпардонні заяви (від представника країни-агресора, між іншим!) демонструють дещо інше. А саме: і влада, і громадськість, і всі небайдужі українці, домігшись-таки, аби пам'ятник

було відкрито (вісім років мери Полтави Матковський та Мамай блокували цю подію), – воістину влучили в «десятку». Те, що саме в Полтаві, там, де тиран Петро «пабеділ шведов» [переміг шведів] та «ізменніка» [зрадника] Мазепу, заливши кров'ю прагнення України до незалежності, – саме там стоятиме віднині пам'ятник гетьману, доводить, що ми на правильному шляху. Пам'ять про Мазепу, нарешті, звільняється від імперських наклепів та московсько-попівських «анафем». І в певному сенсі ми всі – мазепинці. Адже, як слушно зазначив президент Порошенко, «в той час, коли цар Петро силою прорубав вікно в Європу – гетьман Мазепа давно й по праву ходив туди через парадні двері».

Ігор Сюдюков, «День»

Українці в Німеччині

УКРАЇНСЬКА НАУКА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

8–10 квітня 2016 року у Мюнхені, своєрідній столиці української діаспори в Німеччині, пройшла міжнародна наукова конференція «Українська наука в європейському контексті. Німецько-українські наукові зв'язки». Організатором цього поважного заходу виступило «Німецько-українське Наукове Об'єднання ім. Ю. Бойка-Блохина» (НУНО, Мюнхен) на чолі з його президентом Дариною Блохин. Співорганізаторами були українські та зарубіжні вузи.

До програми конференції було включено понад 80 доповідей науковців з України, Німеччини, Татарстану, Чехії. Тематика визначалася

колом наукових інтересів доповідачів у галузі літературознавства, мовознавства, мистецтвознавства, культурознавства, правознавства, історії, педагогіки.

На пленарному засіданні були заслухані доповіді д-р, проф., член-кор. УВАН, акад. АНВШ України, лауреата премії Фонду Т. Шевченка Д. Блохин «Роль проф. Ю. Бойка-Блохина в заснуванні україністики в ЛМУ і Комісії з поширення україністики в німецьких університетах»; к.філол.н., доц. каф. світової літератури факультету іноземних мов Львівського національного університету ім. І. Франка Софії Варецької «Німецька література у дослідженнях українських вчених»; д.ф.н., проф., зав. каф. теорії літератури Східноєвропейського національного університету ім. Л. Українки Марії Моклиці (Луцьк) «Темпоральні аспекти естетики модернізму (українські та німецькі акценти)»;

▼ Продовження на 8 стор.

УКРАЇНЬСЬКА НАУКА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

▼ **Продовження. Початок на 7 стор.**

проф., віце-президента НУНО, підприємця і власника Інтернаціональної фірми «Вебасто» **Г. Майя** (Мюнхен) «Економічні зв'язки Німеччини з Україною: реалії та перспективи»; доктора Інституту технічної хімії при Ляйпцігському університеті **В. Супруна** «Екологічні та енергетичні аспекти промисловості України»; президента німецько-українського бізнес-клубу, радника «Баварського дому «Одеса» **Карла Вальтера** «Баварський дім «Одеса»: перспективи німецько-українських зв'язків».

На конференції працювало 4 секції: «Мовознавство. Роль діаспорних вчених у поширенні україністики в Німеччині та в країнах їх проживання», «Українська і німецька література та історія», «Німецько-українські мас-медіа і соціальні комунікації», «Культура, педагогіка, мистецтво».

Із доповідями виступили: професор **Дарина Блохин** «Дисертація Ю. Бойка «Творчий метод Івана Франка», «Вплив англійського романтика Д. Г. Байрона на розвиток романтизму поем Івана Франка»; д.ф.н., проф., зав. каф. журналістики Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка **Наталія Поплавська** «Українська полемічна публіцистика кінця XVI ст. у контексті традицій німецької Реформації»; д.ф.н., проф., зав. каф. української літератури Ужгородського національного університету **Валентина Барчан** «Портрет ліричного героя в поезії Тодося Осьмачки баварського періоду»; к.ф.н., ст. викл. каф. змісту і методики початкового навчання Криворізького державного педагогічного університету **Марина Варданян** «Концептосфера «свого/чужого» в пові-

стях для юнацтва у мюнхенських виданнях української діаспори»; к.ф.н., доц. каф. культурології та філософії Національного університету «Острозька Академія» **Жанна Янковська** «Відображення архетипу Мудрого Старого в українській короткій прозі 30–60 років XIX ст.»; к.ф.н., ст.н.сп. Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України **Олеся Лазаренко** (Київ, Берлін) «Традиції української лексикографії в Берліні (20–40-і рр. XX ст.)»; студ. факультету англійської мови і літератури та перекладу Інституту філології Київського національного університету **Христина Йордан** «Переклад як засіб збагачення культури й науки»; к.ф.н., доц. Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка **Олеся Мединська** «Проблема екзистенції людини у філософських рефлексіях В. Шевчука і Т. Манна»; дослідник українців в архівах Татарстану, голова українського товариства «Вербиченька» **Євген Савенко** (Казань, Татарстан) «М. Грушевський у Казані (1915–1916 рр.). Архівні матеріали»; к.ф.н., доц. каф. української літератури Ужгородського національного університету **Марія Козак** «Інтертекстуальність поезії Михайла Ореста»; к.ф.н., доц. української літератури Ужгородського національного університету **Евеліна Балла** «Мюнхенське видання «Історії Закарпаття» В. Пачовського: авторське трактування подій»; кінознавець, ст. викл. каф. телебачення факультету кіно-мистецтва Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, асп. ХДАК **Наталія Черкасова** (Харків) «Нове українське кіно з німецьким акцентом: спільне кіновиробництво як засіб розвитку міжкультурного діалогу»; д-р філософії, художниця, голова комісії мистецтва та філософії НУНО **Марта Обераух-Мельничук** (Мюнхен) «Poesie von Hryhorij Skovoroda: Übersetzungen und Philosophische Interpretation», «Licht und Farben in der Poesie von

Hryhorij Skovoroda»; канд. мистецтвознавства, доц. відділу мистецтвознавства Інституту етнології НАН України **Мар'яна Левицька** (Львів) «Німецькі художники у Львові, львівські художники – у Німеччині»; магі. історії, докторант УВУ **Тарас Федорів** (Мюнхен) «Українське освітнє товариство (1911) – перша освітня українська організація в Баварії».

На заключному засіданні виступили керівники секцій, де були підведені підсумки роботи конференції за різними галузевими напрямками, висловлено побажання і надалі здійснювати дослідження у представлених напрямках українсько-німецьких культурних пов'язань. За матеріалами конференції вирішено підготувати до друку збірник наукових статей.

Учасники і гості конференції мали можливість ознайомитись з виставкою рідкісних українських, словацьких і чеських вишивок XVIII–XX ст. зі збірні етнологів **Душана і Люби Владик** (Мюнхен). Художниця і мистецтвознавець **М. Обераух-Мельничук** (Мюнхен) запропонувала відвідати у віртуальному режимі галерею своїх робіт (<http://martamelniczuk.weebly.com/>).

Окрасою конференції став невеличкий, однак надзвичайно потужний за силою духу концерт, де у виконанні **Т. Чертишевої** прозвучали неймовірної краси українські народні пісні та романси.

У рамках конференції була проведена презентація видань Німецько-українського Наукового Об'єднання ім. Ю. Бойка-Блохина. Професор **Дарина Блохин** представила цілий ряд цінних і знаменних монографій з історії української діаспори у світі і зокрема в Німеччині, з історії розвитку україністики в Німеччині та Європі, з історії українців як жертв німецьких концентраційних таборів.

Хроніку конференції підготувала к.ф.н. Олеся Лазаренко (Київ-Берлін)

ХТ

МІСІЯ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ В ЛЮРДІ

У 2013 році місію в Люрді перейняли Сестри Службниць з України, до того часу служіння виконували Сестри Службниць з Канади. Місією Сестер у Люрді є допомагати священикам духовно супроводжувати паломників з України та діаспори, а також приймати римо-католицькі групи паломників, які часто замовляють український храм для служіння Мессі.

Сестри співають Службу Божу для українських паломників або в українському храмі, або в Гроті Об'явлення, або в іншому храмі санктуарію, катехизують паломників та підготовляють їх до Святих Тайн Сповіді і Св. Причастя. Часто супроводжують прочан на Хресній Дорозі до печери Масабіель, де Пресвята Богородиця вісімнадцять разів об'являлася 14-літній дівчині Бернадеті Субіру; до купелі у святій воді, до Базиліки, яка була збудована на прохання Пресвятої Богородиці; до будинку, де народилася і жила св. Бернадета та до музею-

в'язниці, де сім'ю Субіру переселили після збанкрутування.

Щодня в Люрді відбуваються дві великі процесії-молитви, у яких беруть участь прочани з різних країн світу, а саме: Євхаристійна процесія о 17:00 та процесія Вервиці о 21:00.

Сестри готують українських паломників співати пісню до Божої Матері, молитися «Богородице Діво...» українською мовою під час процесії Вервиці на 21.00, яка щовечора транслюється по інтернету.

Окрім українців, наш храм в Люрді відвідують паломники інших національностей, які просять щось розповісти чи пояснити про нашу церкву.

Важливою місією сестер у Люрді є молитва, бо всі прочани, які приїжджають, залишають свої намірення і просять, щоб принести їх до Богородиці, тому священик і сестри щодня моляться в храмі, а також ходять до Гроти чи до каплиці-адорації, щоби молитися за паломників.

До того часу, як була збудована церква, Сестри Службниць допомагали і допомагають

священикові в духовному супроводі прочан та піклуються про церковний будинок і чистоту в храмі.

ЩИРА ПОДЯКА ЗА ЗІБРАНУ В МЮНХЕНІ ПОЖЕРТВУ

В Люрді немає українців, немає парафії, тому місія священика та сестер утримується завдяки пожертвам наших паломників та пожертвам української діаспори.

Складаємо щирю подяку о. Володимиру Війтовичу, адміністратору катедрального храму Покрова Пресвятої Богородиці та св. Андрія Первозванного в Мюнхені, п. Олі Захарків та п. Стефанії Олесевич за зібрану пожертву в сумі 1500 євро – нехай Господь винагородить здоров'ям, миром і своїми ласками!

Молимося за наших жертводавців і добродіїв, запрошуємо відвідати Люрд, всевітньовідоме місце об'явлення Матері Божої.

о. Герман Ничак, ЧСВВ, капелан храму Успіння Божої Матері в Люрді

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5